

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

přinášíme Vám další číslo letošního ročníku, které opět reflektuje zajímavé otázky právní historie a přispívá k jejich hlubšímu pochopení. Příspěvky jsou řazeny chronologicky a pokrývají široké období od 14. století až po moderní právní historii 20. století.

První stať pochází z pera Veroniky Ondráškové (Vybrané instituty římsko-kanonického procesu v praxi soudů generálního vikáře a pražského oficiála ve 14. století: *exceptiones in ordine iudiciario*) a zaměřuje se na právní institut *exceptiones* ve vybraných traktátech pražské provenience pocházejících ze 14. století. Autorka plasticky propojuje teoretické koncepty traktátů s faktickou soudní praxí a užíváním těchto institutů v rámci římskokanonického řízení.

Navazující studie Josefa Vacka (Release Proceeding: the Zbiroh Manor Farm Estate in the Years 1670–1690) se věnuje analýze procesu propouštění poddaných na komorních panstvích Točnick, Zbiroh a Králův Dvůr ve vybraných letech 17. století, který byl upraven jak zemskými předpisy, (např. Obnovené zřízení zemské), tak zároveň vrchnostenskými předpisy (instrukce pro hejtmana). V tomto směru je práce velice inovativní, neboť se pokouší osvětlit v literatuře dosud nepopsaný proces, který museli poddaní i vrchnost podstoupit, aby mohl být vydán propouštěcí list.

Peter Výšný a Marek Prudovič ve svém článku sledují poměrně diskutované téma (Koncepce spravodlivej vojny v stredovekej a rano-novovekej sociálno-právnej filozofii) zaměřené na názory Tomáše Akvinského (jako představitele vrcholného středověku a scholastiky) a Francisca de Vitoria (jako představitele raného novověku a salamanské školy).

Pavel Maršálek (Právní propedeutika v pojetí Leopolda Heyrovského) se zabývá přínosem významného právního romanisty k rozvoji právní propedeutiky (úvodu do studia práva). Pro svoji úvahu a rozbor zvolil úvodní kapitulu učebnice soukromého římského práva tohoto významného právního romanisty.

Leszek Ćwikła (Polish-Czechoslovak Cross-Border Tourism between 1919 and 1939 in the Light of Polish Legislation) se ve svém článku zaměřuje na polsko-československé vztahy v uvedených dvou dekadách z pohledu turistiky, která mezi oběma státy probíhala. Autor analyzuje právní předpisy, které upravovaly rozvíjející se cestovní ruch na obou stranách hranice.

Ivana Bláhová ve svém příspěvku (Ohlédnutí za Velkou Prahou) zabývá právními aspekty vzniku tzv. velké Prahy, tj. sloučení sousedních obcí s hlavním městem Československé republiky v roce 1922. Zároveň článek mapuje obecné tendence vztahu státní správy a samosprávy na počátku Československé republiky.

Jak je již zvykem, jsou do našeho časopisu zařazeny vybrané příspěvky studentů a doktorandů. Nejinak je tomu i v tomto čísle, v němž se obě studentské práce zaměřují na témata právní historie 20. století.

První v pořadí je práce Jakuba Nováka (Omezení sňatků v československých legiích na Rusi a jeho důsledky), která představuje restrikce a zákazy týkající se válečných manželství v československých legiích v Rusku v období jejich zapojení do ruské občanské války.

Příspěvek také objasňuje, proč a za jakých podmínek byly sňatky později opět povoleny, jaké byly důsledky sňatků bez povolení a jakými právními prostředky armáda bojovala proti vysokému počtu nelegálních sňatků ve svých řadách.

Dále je zařazena práce Martina Nedvěda (Nemajetní krajané – plus pro stranu? Vliv KSČ na poválečnou reemigraci) sleduje vliv KSČ na reemigraci do Československé republiky po druhé světové válce. Prostřednictvím archivního výzkumu se autor snaží ověřit hypotézu, že KSČ využívala svůj vládní vliv získaný po roce 1945 k tomu, aby bránila návratu etnicky českých a slovenských zemědělců ze zahraničí.

Do samostatného oddílu časopisu je zařazen velice cenný materiál od Ondřeje Horáka (Nové prameny k dějinám meziválečné kodifikace občanského práva) zaměřený na analýzu pramenné základny věnované meziválečnému kodifikačnímu úsilí v meziválečném období, zejména s ohledem na jeho inspirační možnosti pro současnost.

V neposlední řadě v tomto čísle naleznete řadu zpráv z konferencí, které v nedávné době proběhly, a recenze aktuálně vyšlých odborných publikací.

Doufáme, že Vás prostřední letošní číslo potěší a přinese Vám nové informace, zajímavé podněty a zábavné čtení.

Petra Skřejpková, Kamila Stloukalová

doi: 10.14712/2464689X.2023.22